

Ten eerste

Klokkenluiders Onderzoek naar 75 dossiers van melders van misstanden

Kamer krijgt zwartboek over het lot van klokkenluiders

Van onze verslaggever
Merijn Rengers

CULEMBORG Vrijwel elke klokkenluider sneuvelt op dezelfde wijze, zonder dat de aangekaarte fraude of misstand wordt opgelost. Dat blijkt uit een onderzoek naar 75 dossiers van klokkenluiders, waarover de Expertgroep Klokkenluiders vrijdag een zwartboek naar de Tweede Kamer stuurde.

De studie schetst een treurig beeld, zegt voorzitter Gerrit de Wit – zelf ooit klokkenluider bij het ministerie van VROM. 'Het gaat doorgaans op dezelfde manier, of het nou een grote of kleine zaak is – bij de overheid of in de markt. Het begint met waardering voor de moed van een melder, en mondt uit in ontslag.'

Volgens De Wit toont het onderzoek aan dat er zo snel mogelijk een onafhankelijk onderzoeksinstituut en wettelijke bescherming moet komen. 'Er zijn overal regelingen, meldpunten en protocollen. Hartverwarmend, maar die hebben in de praktijk weinig om het lijf. Klokkenluiders die zich bij ons melden, worden nog net zo hard dwarsgezet als vroeger.'

Nederland kent geen duidelijke wetgeving rond klokkenluiders, in tegenstelling tot de meeste andere westerse landen. Zo kunnen *whistleblowers* in de Verenigde Staten niet worden ontslagen en hebben zij recht op een percentage van de besparingen die zij de samenleving opleveren.

Uit het onderzoek van de Expertgroep blijkt dat de klachten of aantijgingen van melders in eerste instantie serieus worden genomen. 'Maar daarna kantelt het', zegt De Wit. 'De misstand wordt onderzocht, maar het onderzoek deugt niet of de uitkomst doet er niet toe. De rollen raken omgekeerd: de melders worden het probleem.'

Uiteindelijk worden de meeste klokkenluiders ontslagen, zegt De Wit. 'Er ontstaan complexe juridische procedures en ingewikkelde situaties op de werkvloer, mensen wor-

“

Het begint met waardering voor de moed van een melder en het mondt uit in ontslag

Gerrit de Wit
Voorzitter Expertgroep Klokkenluiders

den onder druk gezet en melden zich ziek. Een rechter constateert vervolgens een arbeidsconflict en ontbindt een contract, zonder dat er oog is voor de misstand waar het om begonnen is.'

Daarmee is de kwestie voor de organisatie afgedaan, maar voor de klokkenluider allerminst. 'Veel melders krijgen psychische en lichamelijke problemen. En we zien relaties en huwelijken sneuvelen. Oud-klokkenluiders lopen nog jaren rond met hun dossier. Omdat hun zaak ze niet loslaat, en omdat ze nog procedures hebben lopen.'

Het onderzoek dat nu naar de Kamer is gestuurd, is de weerslag van de werkzaamheden van de Expertgroep. Leden van de groep, in de regel oud-klokkenluiders, spraken met een groot aantal melders van misstanden, bemiddelden tussen klokkenluiders en werkgevers en bewerkten politici.

Met succes. Half mei diende SP-Kamerlid Ronald van Raak een initiatiefwetsvoorstel voor de oprichting van een 'Huis voor de Klokkenluiders'. Dit onafhankelijke instituut moet de klachten van melders beoordelen en klokkenluiders ondersteunen en beschermen. Het voorstel kan op de sympathie van een kamermeerderheid rekenen, maar de behandeling is uitgesteld tot na de verkiezingen.

'ER IS BEWIJS VERVALST'

Foto's Marcel van den Bergh / de Volkskrant

NAAM
Jan Paalman
LEEFTIJD
57
KLOKKENLUIDER SINDS
2002
MELDDE
Fouten bij politieonderzoek vuurwerkcramp

In het voorjaar van 2002 schreven mijn collega Charl de Roy van Zuydewijn en ik een memo aan de korpschef over misstanden bij het Tolteam – het rechteam dat de vuurwerkcramp onderzocht. We vonden dat er te nadrukkelijk werd gezocht naar de schuld van één verdachte. Uiteindelijk is die man mede door onze getuigenissen vrijgesproken, en daar zijn we nog steeds zeer tevreden over. We hadden nooit kunnen bedenken wat er daarna zou gebeuren. Charl en ik moesten in 2005 het korps verlaten omdat de situatie onwerkbaar was geworden. We zijn in arren moede ons eigen rechteambureau begonnen, maar blijven strijden voor rehabilitatie. Ik ben nog steeds elke week met de vuurwerkcramp bezig. Voor mezelf, maar ook voor de nabestaanden en de weduwen van de omgekomen brandweermannen. Er is bewijs vervalst en er zijn machinaties gepleegd. Daar hebben wij bewijzen voor. Ik heb geen idee waar mijn strijd eindigt, maar

ooit zullen we weten hoe het zit. Ik heb meegemaakt hoe het is als een complete organisatie zich tegen je keert. Niemand vroeg zich af waar het conflict vandaan kwam. Ja, thuis bij een borrel wilden oud-collega's nog wel zeggen dat wij gelijk hadden, maar openlijk heeft bijna niemand ons gesteund. Ik had onlangs een gesprek bij de politievakbond. Zij krijgen jaarlijks zeker tien agenten binnen die een grote misstand in hun korps of een fout in een justitieonderzoek zijn tegengekomen. Die agenten krijgen van hun eigen vakbond het advies vooral niet aan de bel te trekken. Tegen de hoge heren kun je toch niet op, is het sentiment. Die houding is funest voor de rechtsorde en voor de democratie. Daarom moet dit echt geregeld worden. Al die meldpunten en onderzoekscommissies: zolang nergens hard op papier staat dat klokkenluiders beschermd zijn, blijven we de speelbal van mensen met macht die iets te verbergen hebben.

Ik trad eind 2009 als werkcoach in dienst bij de gemeente Breda. Ik moest jongeren helpen in het kader van de Wet Investeren in Jongeren – de wet WIJ. Dat ging me goed af. Ik heb zelf tussen mijn 13de en 19de gezworven, en weet wat het is om niets te hebben en nergens te wonen. Uiteindelijk ben ik gered door de grootvader van mijn latere echtgenote. Die heeft ons de kans gegeven om een bestaan op te bouwen. Toen ik mijn leven op orde had, heb ik mijn diploma's gehaald en ben gaan werken met moeilijke jongeren. In Breda kreeg ik al snel de allermoeilijkste gevallen toegeschoven. Met een aantal had ik een goede band, en was ik bezig hun leven op de rails te krijgen. Ik merkte dat er bij de dienst waar ik zat, de voormalige Sociale Werkplaats, geen belangstelling was om te helpen. Breda zou in jongeren investeren, maar in de praktijk moesten ze ongeschoold werk uitvoeren. Begeleiding was niet de bedoeling. Die jongeren zaten drie maanden in een traject

en vielen daarna ver terug. Vervolgens zag ik ze veel slechter weer binnenkomen, maar dat kon de instelling weinig schelen. Die kregen immers voor het nieuwe traject opnieuw betaald door het ministerie. Ik vond dit schrijnend, en bovendien strookte het niet met de wet WIJ, die voorschrijft dat je in jongeren in investeert. Ik heb de zaak herhaaldelijk intern aangekaart, maar kwam totaal niet verder. Ten slotte heb ik in april 2011 een brief gestuurd aan het college van Breda en is mijn aanstelling niet verlengd. Ik heb me gewend tot het externe meldpunt van de gemeente. Die heeft de gemeente geadviseerd te onderzoeken of ik gelijk had, maar dat advies is nooit opgevolgd. Ondertussen ben ik mijn baan kwijt en mijn huis, en dat valt niet mee als je vijf kinderen hebt. Het wrange is dat veel collega's het met mij eens waren, maar niet met hun bazen naar buiten durfden te komen. Als je ziet wat mij is overkomen, weet je dat zij zullen blijven zwijgen.

'JONGEREN VIELEN VER TERUG'

NAAM
John Kruijsbergen
LEEFTIJD
43
KLOKKENLUIDER SINDS
2011
MELDDE
Misstanden jongerenbeleid gemeente Breda

ACHTERSTALLIGE BETALINGEN

Griekse energievoorziening in gevaar

Als gevolg van de economische malaise lijkt ook de energievoorziening in Griekenland in gevaar te komen. De Griekse organisatie die de energievoorziening regelt (RAE) heeft het nationale gasbedrijf (DEPA) en onafhankelijke energiebedrijven uitgenodigd voor spoedoverleg volgende week. DEPA dreigt de leveranties van gas aan enkele onafhankelijke energiebedrijven te stoppen als deze niet snel hun achterstallige rekeningen voldoen. DEPA, op zijn beurt, dreigt te worden afgesloten van gasleveranties uit

Turkije, Italië en Rusland, omdat het bedrijf geen geld meer in kas heeft. De bijeenkomst moet het ineensstorten van het hele Griekse energiesysteem voorkomen, zei een woordvoerder van RAE vrijdag. Het nationale gasbedrijf moet voor het eind van de maand in totaal 120 miljoen euro overmaken aan de gasleveranciers. Als DEPA het dreigement doorzet om geen gas meer aan de Griekse bedrijven te leveren, komt een aanzienlijk deel van de energievoorziening in Griekenland in gevaar. ANP, Reuters

BERLUSCONI

'Eigen euro's drukken'

Als de Europese Centrale Bank er niet voor zorgt dat Italië genoeg geld heeft, moet de regering in Rome zelf de drukpersen aanzetten en eigen euro's drukken. Dit zei ex-premier Silvio Berlusconi vrijdag in een toespraak voor de parlementariërs van zijn partij PDL. Berlusconi wil dat zijn opvolger Mario Monti er in Europa op aandringt dat er genoeg geld beschikbaar komt. 'Anders is het beter uit de euro te stappen terwijl we in de Europese Unie blijven', aldus de ex-premier. Volgens juristen is dat lastig. ANP

ADVERTENTIE

kunstraad groningen

De Kunstraad Groningen zoekt een

DIRECTEUR

(ca. 24 uur/3 dagen)

Wegens pensionering van de huidige directeur zoekt de Kunstraad Groningen per 1 oktober 2012 een nieuwe directeur. Salariëring afhankelijk van ervaring tussen € 3.181 en € 4.948 bruto bij een fulltime aanstelling (schaal 12, CAO Welzijn). Sollicitaties kunnen tot woensdag 20 juni schriftelijk of per mail gericht worden aan: Kunstraad Groningen, t.a.v. Antje van der Meulen, Sint Janstraat 2g, 9712 JN Groningen of antje.van.der.meulen@kunstraadgroningen.nl.

Kijk voor de uitgebreide vacaturetekst op www.kunstraadgroningen.nl